

SAĞLIK ALANINDA KAMU KURUMLARININ SOSYAL MEDYA KULLANIMINA BİR ÖRNEK: SAĞLIK BAKANLIĞI 2017 YILI TWİTTER HESABININ İNCELENMESİ

AN EXAMPLE OF SOCIAL MEDIA USE OF PUBLIC INSTITUTIONS IN THE FIELD OF HEALTH:
MINISTRY OF HEALTH EXAMINATION OF TWITTER ACCOUNT IN 2017

Yiğit ŞENOL, Kadriye AVCI

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

ÖZ

AMAÇ: Günümüzde sosyal medya sağlık iletişimi ve sağlığı geliştirme alanında fırsatlar sunmaktadır. Sosyal medya halkın sağlığını geliştirmek için sağlık kurumları tarafından da kullanılmaktadır. Sosyal medyayı kullanan kurumlardan biride Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı'dır. Bu çalışma 2017 yılı içerisinde T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Twitter'dan göndermiş olduğu tweetlerin içeriklerini, incelemek amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Tanımlayıcı tipteki bu araştırmada 01.01.2017-31.12.2017 tarihleri arasında T.C. Sağlık Bakanlığı resmi Twiter hesabı @SaglikBakanligi'nde paylaşılmış olan orijinal tweetler incelenmiştir. Tweetler içeriklerine göre gruplara ayrılmıştır. Retweet, beğeni ve yorum sayıları kaydedilmiştir. Yorum, retweet ve beğeni sayıları ortalama, ortanca, standart sapma, en büyük ve en küçük olarak belirtilmiştir. Tweet konuları yüzde ve frekans olarak sunulmuştur.

BULGULAR: 2017 yılı içerisinde 571 orijinal tweet gönderildiği görülmüştür. Sağlık konuları ile ilişkili toplamda 393 (%68.33) tweet gönderilmiş iken sağlık dışı konular ile ilgili 178 (%31.17) tweet gönderilmiştir. Sağlık konuları ile en sık tweet sağlıklı beslenme ve beslenme önerileri, fiziksel aktivitenin önemi ve faydaları konularında gönderilmiştir.

SONUÇ: T.C. Sağlık bakanlığı da çeşitli sosyal medya platformları (Twiter, Instagram Facebook, Youtube) üzerinden sağlık mesajları vermekte ve sosyal medyadan faydalanmaktadır. Doğru bilgi kaynağı olarak sağlık konularında bilgilendirme yaparak sağlık iletişim yönünden önemli bir hizmet sunmaktadır. Fakat bu sağlık bilgilerinin sağlığı geliştirme yönünde ne kadar etkili olduğuna dair ileri araştırmalar yapılması uygun olacaktır.

ANAHTAR KELİMELER: Sağlığın geliştirilmesi, sosyal medya, sağlık iletişimi

ABSTRACT

OBJECTIVE: Nowadays, social media offers opportunities in health communication and health promotion. Social media is also used by health institutions to improve the health of the people. One of the institutions that use social media is Republic of Turkey, Ministry of Health. This study was intended to examine the contents of the tweets that the Ministry of Health sent on Twitter in 2017.

MATERIAL AND METHODS: In this descriptive study, original tweets which shared from Republic of Turkey Ministry of Health official Twiter account @SaglikBakanligi between January 2017 and January 2018 were examined. Tweets were divided into groups according to their contents. Retweet, likes and comments were recorded. Number of comments, retweets, and likes were given as mean, median, standard deviation, maximum and minimum. Tweet topics were presented in percent and frequency.

RESULTS: Five hundred and seventy one original tweets were sent in 2017. A total of 393 (%68.33) tweets were sent in relation to health issues while 178 (%31.17) tweets about non-health issues were sent. The most common tweets with health topics were health nutrition and nutritional recommendations, the importance of physical activity and benefits.

CONCLUSIONS: The Ministry of Health gives health messages through various social media platforms (Twitter, Instagram Facebook, Youtube) and benefits from social media. It provides an important service for health communication by informing health issues as the right information source. However, it would be appropriate to carry out further research into how effective these health information are in improving health.

KEYWORDS: Health promotion, social media, health communication

GİRİŞ

Son yıllarda internet ve sosyal medya kullanımı giderek artmaktadır. Dünyada 3.77 milyar internet ve 2.78 milyar aktif sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Yani tüm dünyada 2 kişiden 1 internet kullanmakta ve 3 kişiden 1'i sosyal medya kullanmaktadır (1). Türkiye İstatistik Kurumu (2) Türkiye'de 2017 yılında hanelerin % 80.7'sinde internet olduğunu, nüfusun % 66.8'inin internet kullandığını; internet kullananların %83.7'sinin sosyal medyayı kullandığını belirtmektedir.

Türkiye 48 milyon (% 60) sosyal medya kullanıcısı ile dünyada 12. sıradadır (1). Sosyal medya, Web 2.0 uygulamasının gelişmesi sonrası tek yönlü iletişimden çok yönlü iletişime geçişi ifade etmektedir. Web 2.0 uygulamaları ile kişiler sadece bilgiyi alan konumundan çıkararak aynı zamanda paylaşılan konumuna geçmişlerdir. Böylece sosyal medya kullanıcıları kendi bilgilerini, fikirlerini, mesajlarını ve çeşitli içeriklerini büyük topluluklarla paylaşır duruma gelmiştir (3). Ayrıca başkalarının paylaşımlarını çevirim içi eleştirip, fikir alışverişinde bulunabilmektedirler (4). Sosyal medya 5 grupta sınıflandırılabilir: 1) Ortak projeler (örneğin; Wikipedia), 2) Bloglar veya mikrobloglar (örneğin; Blogger, Twitter), 3) İçerik toplulukları (örneğin; YouTube), 4) Sosyal ağ siteleri (örneğin; Facebook), 5) Sanal oyun ya da sosyal dünyalar (örneğin; HumanSim) (3).

Toplumun büyük kesimleri tarafından kullanılan internet ve sosyal medya sağlık iletişimi için önemli bir fırsat yaratmaktadır. Sağlık iletişimi "sağlıkla ilgili bilgileri bireyleri, toplulukları, politika oluşturucuları ve hatta sağlık uzmanlarını etkilemek, ilgilerini çekmek ve desteklemek amacıyla, sonuçta sağlığın geliştirilmesi için gerekli olan politika, davranış ve uygulamaları kazandırmayı amaçlayan sanattır" şeklinde tanımlanabilir (5, 6). Son 10 yılda internette ve sosyal medyada meydana gelen değişim sağlık iletişimi üzerinde de etkili olmaktadır. Sosyal medya sağlık iletişimi alanında yoğun olarak kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal medya hastalar için hastalık hakkında bilgi toplama, hastalık deneyimlerini paylaşma ve benzer hastalığı olanlar arasında sosyal destek ortamı oluşturma gibi görevleri üstlenmektedir (7). Sosyal medya kullanıcıları, sağlık profesyonellerinin bilgi ve birikimlerine çok kısa sürede ulaşabilmekte,

sorularını çevirim içi olarak sağlık profesyonellerine yöneltip doğru ve güvenilir bilgi edinebilmekte ve sağlık hakkında bakış açılarını değiştirebilmektedirler (8). Böylelikle sosyal medya kullanıcıları, sağlık iletişiminin temel amacı olan sağlıklarını geliştirme yönünde önemli adımlar atmış olmaktadır.

Sağlığı geliştirmenin "insanların sağlıklarını ve belirleyicilerini kontrol etmesini sağlayarak sağlıklarını iyileştirme süreci" olarak kısaca tanımlanabilir (9). Stratejik, zamanında ve etkili sağlık iletişimi, ortaya çıkan hastalıkların kontrolü ve önlenmesi, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve sağlığı korumayı sağlayarak, sağlığı geliştirme adına büyük fırsatlar sağlar (5). Sağlık iletişimi, sağlık bakım kalitesini ve güvenliğini sağlanması, sağlık hizmetlerinin sunum verimliliğinin artırılması, halk sağlığı bilgi alt yapısının geliştirilmesi, klinik karara verme ve sağlık becerilerini geliştirilmesi gibi gelişimler sağlayarak kişilerin sağlıkları ve sağlık belirleyicilerini kontrol altına almalarını ve sağlıklarını geliştirebilmelerini sağlar (30).

Sosyal medya halk sağlığı ile ilgilenen kamu kurumları tarafından sağlığı geliştirmek için kullanılmaktadır. Kısıtlı kaynaklar ile sağlık hizmeti vermekte olan sağlık organizasyonları maliyet-etkin ve güçlü iletişim aracı olan sosyal medya imkânlarından faydalanmaktadır (10). Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı (TC Sağlık Bakanlığı) da mesajlarını ulaştırmada sosyal medyadan faydalanmaktadır. Bu çalışmada, T.C. Sağlık Bakanlığı'nın 2017 yılı içerisinde Twitter'dan atılan tweetlerin içeriklerini, yorum, retweet ve beğenilme sayılarını incelemek amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki bu çalışmada 01.01.2017-31.12.2017 tarihleri arasında TC Sağlık Bakanlığı resmi Twitter hesabı @SaglikBakanligi'nde paylaşılmış olan orijinal tweetler incelenmiştir. Çalışmaya retweet ve cevap niteliği taşıyan tweetler dahil edilmemiştir. Tweetler list halinde kopyalanmış olup retweet sayısı, yorum sayısı ve beğenilme sayısı kaydedilmiştir. Tweetlere görsel, fotoğraf veya video eşlik edip etmediği kaydedilmiştir. Tweetler konularına acil sağlık hizmetleri, akılcı antibiyotik ve ilaç kullanımı,

sağlıklı beslenme ve beslenme önerileri, çocuk sağlığı, ağız ve diş sağlığı, fiziksel aktivitenin önemi ve faydaları, göz sağlığı, hastalıklar hakkında bilgilendirme, hijyen ve sanitasyon, kardiyovasküler sistem hastalıkları, kanser ve erken teşhis, kazaların önlenmesi, organ ve kan bağıışı, sağlıklı yaşam önerileri, sigara bağıımlılığı ve zararları, uyuşturucu madde bağıımlılığı, yaşlı sağlığı, bakan ve bakanlık faaliyet ve haberleri, önemli gün, kutlama ve taziye mesajları olmak üzere 20 gruba ayrılmıştır. Yorum, retweet ve beğeni sayıları ortalama, standart sapma, en büyük ve en küçük; tweet konuları ve tweetlere eşlik eden görsel, fotoğraf ve video sayıları yüzde ve frekans olarak sunulmuştur.

BULGULAR

T.C. Sağlık Bakanlığı'nın kullandığı resmi twitter hesabı Nisan 2012 tarihinde açılmış olup açıldığı günden Ocak 2018'e kadar 13.693 tweet paylaşmıştır. İlgili hesap toplamda 350.019 takipçi sayısına ulaşmıştır.

2017 yılı içerisinde 571 orijinal tweet paylaşıldığı görülmektedir (**Tablo 1**). Tweetler konularına göre incelendiğinde sağlık konuları ile ilgili tweetler içerisinde en çok 62 tweet (% 10.86) ile sağlıklı beslenme ve beslenme önerileri olduğu, 59 (% 10.33) tweet ile ikinci sırada ise fiziksel aktivitenin önemi ve faydaları yer aldığı görülmektedir. Birer (% 0.18) tweet atılan uyuşturucu madde bağıımlılığı ve çevre sağlığı en az tweet atılan konulardır.

Tablo 1: Sağlık Bakanlığı 2017 Yılı Tweetlerinin Konulara Göre Dağılım Tablosu

Tweet konuları	N	%
Sağlık konuları ile ilişkili tweetler		
Sağlıklı beslenme ve beslenme önerileri	62	10,86
Fiziksel aktivitenin önemi ve faydaları	59	10,33
Sağlıklı yaşam önerileri	51	8,93
Hastalıklar hakkında bilgi	35	6,13
Akılci antibiyotik ve ilaç kullanımı	31	5,43
Çocuk sağlığı	30	5,25
Ağız ve diş sağlığı	19	3,33
Hijyen ve sanitasyon	17	2,98
Kanser ve erken teşhis	17	2,98
Kazaların önlenmesi	15	2,63
Kardiyovasküler sistem hastalıkları	15	2,63
Acil sağlık hizmetleri	13	2,28
Göz sağlığı	10	1,75
Sigara bağıımlılığı ve zararları	9	1,58
Yaşlı sağlığı	4	0,70
Organ ve kan bağıışı	4	0,70
Uyuşturucu madde bağıımlılığı	1	0,18
Çevre sağlığı	1	0,18
Sağlık dışı konular ile ilgili tweetler		
Bakan ve bakanlık faaliyeti	108	18,91
Önemli gün, kutlama ve taziye mesajları	70	12,26
Toplam	571	100,00

Sağlık konuları ile ilgili toplamda 393 (% 68.33) tweet paylaşılmış iken sağlık dışı konular ile ilgili 178 (% 31.17) tweet gönderilmiştir. Tweetler ortalama 14.46 (± 25.28) yorum, 315.91 (± 200.83) retweet ve 314.65 (± 280.60) beğeni almıştır (**Tablo 2**).

Tablo 2: Sağlık Bakanlığı 2017 Yılı Tweetlerinin Yorum, Retweet ve Beğenilme Sayıları Tablosu

	N	Ortalama	Ortanca	Standart Sapma	En Küçük	En Büyük
Yorum	571,00	14,46	8,00	25,28	0,00	207,00
Retweet	571,00	315,91	257,00	200,83	15,00	2323,00
Beğenilme	571,00	314,65	276,00	280,60	65,00	5278,00

En çok yorum alan tweet "Fazla kilolarınızdan kurtulmak için bitkisel ilaçlar yerine aile hekiminize başvurun, sağlıklı şekilde kilo verin" olarak bulunmuştur (**Resim 1**).

Resim 1: Sağlık Bakanlığı 2017 Yılı Tweetleri İçinde En Çok Yorum Yapılan Tweet

En çok retweet ve beğeni alan tweet "Siz de yakınlarınızı sağlık için #HerGün10BinAdım atmaya davet edin" olduğu görülmüştür (**Resim 2**).

Tweetlerin 354'üne fotoğraf, 154'üne eğitici görsel, 58'ine video eşlik ettiği görülmüştür. 45 tweete ise herhangi bir görsel eklenmediği bulunmuştur.

Resim 2: : Sağlık Bakanlığı 2017 Yılı Tweetleri İçinde En Çok Beğeni Alan ve Retweet Edilen Tweet

TARTIŞMA

Sosyal medya, son yıllarda sağlıkla ilgili bilgilerin paylaşıldığı önemli bir platform haline gelmiştir. Sağlıkta sosyal medyayı hem bireyler, hem sağlık profesyonelleri, hem de sağlık alanındaki özel ve kamu kurumları kullanmaktadır. Bu platformlardaki en önemli sorun paylaşılan bilgilerin güvenilirliğidir. Thoma sosyal medyayı neştere benzetmiş kullanım şekline göre şifa aracı ya da zarar veren bir silah olabileceğini vurgulamıştır (11). Bunun yanı sıra çevrimiçi sağlık bilgisi arayanların, bilgi kaynağına güven durumlarının gelecekte yapacakları aramaları etkileyeceği gösterilmiştir (8). Bu nedenle, kamu kurumlarının sosyal medya hesapları güvenilir bilginin yayıldığı kaynaklar olarak, bu alanda önemli bir hizmet vermektedir.

Bireyler özellikle ciddi sağlık sorunlarında ve salgın gibi acil durumlarla karşılaştıklarında çevrim içi arama kaynağı olarak öncelikle resmi kurumların sosyal medya hesaplarını tercih etmektedir (12). Ülkemizde Sağlık Bakanlığı sosyal medyayı aktif kullanan resmi kurumlardan biridir ve 2017 yılında göndermiş olduğu 571 orijinal tweetle sağlık bilgisi yayılmasına aracılık etmiştir. Ülkemizde olduğu gibi İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Almanya gibi gelişmiş ülkelerin sağlık bakanlıkları da sosyal medyayı kullanmaktadır (13,14,15). Bunun yanında Amerikan Kalp Derneği, Amerikan Diyabet Derneği, Amerikan Kanser Derneği gibi

sağlık organizasyonları tarafından da sosyal medya sıkça kullanılmaktadır (10).

T.C. Sağlık Bakanlığı 2017 yılının içerisinde gönderdiği tweetlerin %68.33'ü sağlık konuları ile ilişkilidir. Göndermiş olduğu sağlık mesajı içeren tweetler incelendiğinde ilk iki sırayı; sağlıklı beslenme ve beslenme önerileri ve fiziksel aktivitenin önemi ve faydaları almaktadır. Günümüzde sık görülen kronik hastalıklar sağlıksız yaşam davranışlarından kaynaklanmaktadır. Laranjo ve arkadaşların (16) yapmış oldukları meta-analizde sosyal medya üzerinden yapılan müdahalelerin sağlık davranış değişikliği sağladığını yönünde pozitif bulgulara ulaştıklarını belirtmişlerdir. Sosyal medyanın fiziksel aktivitenin artırılması (17, 18, 19), sağlıklı beslenmenin sağlanması (19, 20) gibi sağlıklı yaşam davranışı kazanılmasında etkili olduğu görülmüştür. Bireylerin sağlıklı yaşam davranışlarını kazanmaları pek çok hastalığın birincil korunmasında etkili olmaktadır. Örneğin dengeli beslenme ve fiziksel egzersiz alışkanlığının kazanılması obezite ve diyabet mellitusun önlenmesi ile kardiyovasküler sistem hastalıklarından birincil korunmasında çok etkilidir. Küçük yaşam tarzı değişiklikleri ile sağlık göstergelerinde iyileşme ve hastalıkların önlenmesi ile maliyet-etkin yaklaşım sağlamaktadır (21).

Sosyal medyanın ayrıca çocuk sağlığının geliştirilmesi (22), kronik hastaların desteklenmesi ve hasta bakımının iyileştirilmesi (23), organ bağışi hakkında farkındalığın artırılması (24, 25), sigara bırakılması (26, 27) gibi konularda etkili olduğu gösterilmiştir. Sağlık Bakanlığı da tweetlerinde bu konulara yer vermektedir.

Sosyal medyadaki sağlık bilgisinin başarıya ulaşması için sadece sağlık bilgisini aranması yeterli değildir. Ayna zamanda bulunan bilgini paylaşılması gerekmektedir (Li 2018). Twitter'da bulunan bilginin paylaşımı retweet ile sağlanmaktadır. Retweet ile tweet yeni takipçilerle ulaşma fırsatı bulmaktadır (28). Sağlık Bakanlığı tweetleri ortalama 315.91 retweet ile paylaşılmıştır. 350 bin takipçinin binde 1'i retweet özelliğini kullanmıştır. Tweetlerin yeterince retweet edilmediği ve daha çok kullanıcıya ulaşma fırsatından yeterince

yararlanılmadığı söylenebilir. Yorum, beğeni ve retweet sayılarının sosyal medya kullanıcıları ile etkileşimi gösteren bir veridir (29). Sağlık Bakanlığı tweetlerinin yorum, beğeni ve retweet sayılarının düşük olması etkileşim düşüklüğü gösterdiği iddia edilebilir.

SONUÇ:

Sosyal medya sağlığın geliştirilmesi için fırsatlar oluşturmaktadır. Sağlık Bakanlığı da çeşitli sosyal medya platformları (Twitter, Instagram Facebook, Youtube) üzerinden sağlık mesajları vermekte ve sosyal medyadan faydalanmaktadır. Doğru bilgi kaynağı olarak sağlık konularında bilgilendirme yaparak sağlık iletişim yönünden önemli bir hizmet sunmaktadır. Fakat bu sağlık bilgilerinin sağlığı geliştirme yönünde ne kadar etkili olduğuna dair ileri araştırmalar yapılması uygun olacaktır.

KAYNAKLAR

1. We Are Social Digital in 2017: Global overview. <https://wearesocial.com/uk/special-reports/2017-digital-yearbook> Erişim 06.02.2018.
2. Türkiye İstatistik Kurumu. Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması, 2017. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24862> Erişim 06.02.2018.
3. Avcı K. Kadınların yeni sağlık danışmanları: Medya, internet, sosyal medya ve mobil uygulamalar. Türkiye Klinikleri Journal of Public Health-Special Topic 2016;2(2):43-51.
4. Levinson P (Editör). New new media. 2nd Edition, Boston: Allyn & Bacon, 2013:1-13.
5. Avcı K, Avşar Z. Sağlık iletişimi ve yeni medya, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi 2014;39:181-190.
6. Renata S (Editör). Health communication: from theory to practice. 2nd edition. San Francisco: Jossey-bass, 2014:1-32.
7. Syed-Abdul S, Gabarron E, Lau A. (Editör). Participatory health through social media. In Syed-Abdul S, Gabarron E, Lau AYS, Househ M. An introduction to participatory health through social media. 1st edition, London: Elsevier, 2016:1-9.
8. Li Y, Wang X, Lin X, Hajli M. Seeking and sharing health information on social media: a net valence model and cross-cultural comparison. Technological Forecasting and Social Change 2018;126:28-40.
9. Fertman CI, Allensworth DD (Editör). Health promotion programs: from theory to practice. In Fertman, CI, Allensworth, DD, Auld, E. What are health promotion programs. 1st edition, San Francisco: Jossey-Bass, 2010:3-21.
10. Park H, Reber BH, Chon MG. Tweeting as health

communication: health organizations' use of twitter for health promotion and public engagement. Journal of Health Communication 2016;21(2):188-198.

11. Thoma B. Personal reflections on exploring social media in medicine. International Review of Psychiatry 2015;27(2):161-166.
12. Thompson TL, Parrott R, Nussbaum JF (Editör). The Routledge handbook of health communication. In Galarce M, Ramanadhan S, Viswanath K. Health information seeking. 1st edition, Newyork:Routledge, 2011:167-180.
13. Department of Health and Social Care @DHSCgovuk. <https://twitter.com/dhscgovuk> Erişim 23.02.2018.
14. Department of Health & Human Services @HHSgov. <https://twitter.com/hhsgov> Erişim 23.02.2018.
15. Bundesministeriums für Gesundheit @BMG_Bund. https://twitter.com/BMG_Bund Erişim 23.02.2018.
16. Laranj L, Arguel A, Neves AL, et al. The influence of social networking sites on health behavior change: a systematic review and meta-analysis. Journal of the American Medical Informatics Association 2014;22(1):243-256.
17. Zhang J, Brackbill D, Yang S, Becker J, Herbert N, Centola D. Support or competition? how online social networks increase physical activity: a randomized controlled trial. Preventive Medicine Reports 2016;4:453-458.
18. Maher C, Ferguson M, Vandelanotte C, et al. A web-based, social networking physical activity intervention for insufficiently active adults delivered via facebook app: randomized controlled trial. Journal of Medical Internet Research 2015;17(7):e174.
19. Williams G, Hamm MP, Shulhan J, Vandermeer B, Hartling L. Social media interventions for diet and exercise behaviours: a systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials. BMJ Open 2014;4(2):e003926.
20. Pollard CM, Pulker CE, Meng X, Kerr DA, Scott JA. Who uses the internet as a source of nutrition and dietary information? an Australian population perspective. Journal of Medical Internet Research 2015;17(8):e209.
21. Syed-Abdul S, Gabarron E, Lau A (Editör). Participatory health through social media. In Laranjo L social media and health behavior change. 1st edition, London: Elsevier, 2016:83-111.
22. Hamm MP, Shulhan J, Williams G, Milne A, Scott SD, Hartling, LA. Systematic review of the use and effectiveness of social media in child health. BMC Pediatrics 2014;14(1):e138.
23. Patel R, Chang T, Greysen SR, Chopra V. Social media use in chronic disease: a systematic review and novel taxonomy. The American Journal of Medicine 2015;128(12):1335-1350.
24. Shi J, Salmon CT. Identifying opinion leaders to promote organ donation on social media: network study. Journal of Medical Internet Research 2018;20(1):e7.

- 25.** D'Alessandro AM, Peltier JW, Dahl AJ. Use of social media and college student organizations to increase support for organ donation and advocacy: a case report. *Progress in Transplantation* 2012;22(4):436-441.
- 26.** Pechmann C, Pan L, Delucchi K, Lakon CM, Prochaska JJ. Development of a twitter-based intervention for smoking cessation that encourages high-quality social media interactions via automessages. *Journal of Medical Internet Research* 2015;17(2):e50.
- 27.** Hefler M, Freeman B, Chapman S. Tobacco control advocacy in the age of social media: using facebook, twitter and change. *Tobacco Control* 2013;22(3):210-214.
- 28.** Suh B, Hong L, Pirolli P, Chi EH. Want to be retweeted? large scale analytics on factors impacting retweet in twitter network. In *Social computing (socialcom), 2010 IEEE second international conference on social computing, 2010:177-184.*
- 29.** Alhabash S, McAlister AR. Redefining virality in less broad strokes: predicting viral behavioral intentions from motivations and uses of facebook and twitter. *New Media & Society* 2015;17(8):1317-1339.
- 30.** Healthy People 2020. Health Communication and Health Information Technology. <https://www.healthypeople.gov/2020/topics-objectives/topic/health-communication-and-health-information-technology> Erişim 26.02.2018.